

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Svmmvla Selectarvm Qvaestionvm Regvlarivm

Bonagratia <von Habsheim>

Friburgi Brisgoiae, 1665

§. 11. Quam habeant facultatem [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-160625](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160625)

§. II. Quam habeant facultatem Prælati Regulares circa Constitutiones aliaq; Rescripta Pontificia?

- 43. Prælati immediati in rebus dubijs possunt interpretari SS. Canones, & priuilegia.
- 44. Consuetudo optima legum est interpretetiam diuinarum.
- 45. In consuetudine introducenda non requiritur principium rationabile.
- 46. Consuetudo quando censeatur legitime præscripta.
- 47. Dubia orta in Religione nostra maxima maturitate resoluuntur.
- 48. Statuta noua dubia recipiunt interpretationem à statutis antiquis, & à consuetudine antiqua in eadem materia.

Quod initio dixi, Scopum huius Isago- ges potissimum esse, ostendere vim & valorem Apostolicarum Constitutionum, quæ huius Tractatus fundamenta sunt, & principia præcipua; per ea quæ consequenter deducta sunt, liquet tandem Constitutiones omnes, & qualiacunque rescripta Pontificia à D. Papa, seu immediatè, seu mediatè per SS. as Emm. DD. Card. Con-

XLIII.
Prælati immediati in rebus dubijs possunt interpretari SS. Canones, & Priuilegia.

gregationes emanantia, auctoritatem habere indubitata, & obseruantiam inducere per se loquendo, planè necessariam, vt tamen de facto, & in actu secundo, vt dici solet, obligent, quia quamplurimum pendunt à promulgatione, acceptatione, vsu &c. tum etiam propter frequentes immutationes, restrictiones, abolutiones &c. incertam sæpè sapius habere obligationem, adeoque difficilem huius esse notitiam. Ex quo sicut qui suæ salutis curam habent & sollicitudinem maiorem, frequentibus agitantur scrupulis, ita ex alia parte non desunt, qui liberiores proprii arbitrii semitâ incedentes, minoris ducunt præscriptas à supremo animarum pastore, rectè viuendi leges ac regulas, in grande salutis præiudicium. Duplici huic malo vt mederetur pia Mater Ecclesia, prudenti immediatorum pastorum iudicio commissum est, quod in rebus dubiis (dico *dubijs*,) nam si res clara est, non est necessaria Prælati declaratio, sicut secundum ius, in claris non est opus coniecturis, vnde subditus obligatur ad faciendum id, quod per regulam sibi clarè præcipitur, non obstante declaratione ipsius Prælati, in hoc enim non tenetur illi obedire, nisi ipse Prælatus præcipiat aliquid dispensando iustè & iuridicè in præcepto Regula

gulae aut Canonis, contra quod praecipit aliquid faciendum (prout prudenter tradit Rodriq. 10. 1. q. 11. a. 1.) possint interpretari SS. Canones & Priuilegia, & quod Fratres securè possint stare declarationibus per eosdem faciendis. De quo fusè Rodriq. totà illâ quæstione cit. breuiter in ista Summula V. Capitulum. n. 64. V. Priuilegium. n. 414.

Habent insuper dicti Prælati gratias & facultates insignes dispensandi, quas per singulos ferè titulos (generatim de Dispensatione quid sit ? & quousque sese extendat ? titulo singulari de dispensatione) cum suis declarationib. ad maiorem firmitatem & certitudinem, fide optimâ, produco. De priori, quo vt liquidius constet, prætermis alijs generalibus, & remissis ad vulgares Doctorum passim obuiorum tractatus, speciale, vnum & alterum, notatu dignum hoc loco referre satis habeo. Primum est circa Regulas interpretandi SS. Canones, Leges &c. Secundum, quâ maturitate Ordo noster in isto negocio procedere soleat.

Quod ergo primum attinet, cum tam Canonista, quàm Theologi in materia de Legibus, passim afferant quamplures, reuè illas intelligendi ac interpretandi, Regulas, attendenda maximè venit consuetudo, quæ

XLIV.

Consuetudo optima legum est interpretetiam demonstratâ.

Vt 6.

ve c. Cum Dilectus. de consuet. dicitur, optima
 est legum interpretis; non solum humana,
 verum etiam diuinæ, vt ex Nau. aduertit
 Rodriq. *cit. a. 7.* siquidem tamen fuerit ra-
 tionabilis & legitimè præscripta. *c. Cum*
tanto. de Consuet. Rationabilis est autem
 omnis consuetudo, quæ iuri diuino aut na-
 turali nõ aduersatur, vt ex com̃oni Theo-
 logorum sententia tradit noster P. Eligi-
 us *to. 2. V. Consuetudo. n. 6.* qui propterea in
 introducenda consuetudine negat requiri,
 vt concurrat principium rationabile, quod
 quamuis sit irrationabile & actus primi con-
 suetudinem introducentes iniqui, consuetu-
 do tamen legitimè per illos actus præscrip-
 ta, possit esse honesta, ac vim legis nouæ sta-
 tuendæ & antiquæ abrogandæ habere. Ac
 proinde *to. 1. V. Lex. 2. n. 9. licet primi, aut*
qui consuetudinem contra legem inducunt, de-
linquant, nisi ex aliquo accidente excusentur,
Successores tamen non peccare, sed bonâ fide pos-
se legem negligere, sequendo primos, qui contra
legem fuerunt. Idem dicit Rodriq. cit. a. 8. &
 quod legitima præscriptio consuetudinem
 faciat rationabilè; quia licet, inquit, à prin-
 cipio fuerit iniusta & irrationabilis, tamen ius-
 tesse temporis per aliam corrigitur &c. Idem
 enim verò communiter attribuitur legi
 scriptæ seu consuetudini, quod possit abro-
 gari

XLV.

In consue-
tudine in-
roducē-
da nõ re-
quiritur
principiū
rationa-
bile.

gate legem scriptam, tam quo ad culpam, quam pœnam, atque ita de facto multas leges, quæ olim ad culpam & pœnam obligabant, hodiè vel ad solam culpam, vel solam pœnam, vel neutram quoque obligant.

Porro quando consecretur consuetudo legitime præscripta ? aiunt plerique ad abrogandam legem Canonicam requiri quadraginta annorum consuetudinem, alij putant hoc negocium relinqui debere arbitrio prudentis & docti viri, qui perspectis omnibus circumstantijs iudicet, quando consuetudo tantum vigerit, vt meritò credatur adesse rationabilem & tacitum consensum principis, seu legislatoris nolentis vltterius obligare suam legè, pro quo remitto Lectorem ad *Bass. cit. Lezâ V. Lex.* & alios passim obvios. Quod si consuetudo non sit contra legem, sed solùm declaratiua legis, v. g. quando in aliqua quæstione sunt pro vtraque parte cõcedentes iuris rationes æqualiter, tunc consuetudo vnã approbans dicitur esse Declaratiua, valebitque non tam ratione consuetudinis, quàm virtute legis sic interpretatæ per consuetudinem, neque exigitur, quòd hæc consuetudo declaratiua sit præscripta, cum non aduersetur legi, sed illam declarat, & sufficit eam declarationem aliquo

XLVI.

*Consuetudo quando consecretur legi-
time præscripta.*

stitutione sue afficiunt, toti quoque ordini
 seruanda proponuntur, sub forma ordina-
 tionum Generalium, quæ licet ob constan-
 tem obseruantiam in succedentibus Capi-
 tulis renouari magisq[ue] confirmari soleant,
 multa tamen frequenter omittuntur, ne in-
 immensum cedat ordinationum cumulus.
 Promulgantur ambo per Generalem seu or-
 dinis Procuratorem Prouincialibus, per
 Prouinciales Prælati localibus, per hos de-
 nique cuiusuis Conuentus Religiosis. Alia
 demùm, quæ decisiones vocare licet ad
 distinctionem Statutorum & ordinationũ,
 quia totam communitatem non æquè vel
 minus necessariò concernunt, palam non
 publicantur, nisi ijs, quos attingunt specia-
 lius, aut aliàs postulantis. Horum omni-
 um quædam per modum Statuti vel de no-
 uo conduntur, vel magis roborantur, aut
 solùm declarantur, inducuntque obligatio-
 nem, si à S. Pontifice procedant, necessariã,
 iuxta dicta superius, vel minus strictam,
 prout de Statutis nostræ Congregationis
 V. Constitutio. n. 108. dicitur.

Cæterùm quanquam ea, quæ declaratiua
 sunt tantummodò Legis Pontificæ, Iudi-
 cialem & authenticam Interpretationem
 (hanc enim SS. Pontifices sibi referunt.
 Rodriq. 10. l. 9. II. c. 1. ac vniuersim loquẽ-
 do,

do, interpretandi Ius est eius, cuius est & Ius ferendi. 25: q. 1. in fine) non faciant, certum tamen est permagnam habere vim auctoritatis ultra communem Doctorum; tum propter concursum plurium virorum ex officio res consultantium, tum vel maxime peculiarem idcirco illis datam facultatem, de qua paulo superius mentio facta est. Similiter etiam aliorum, quae ab Ordinis Superioribus aliquando vel statuta sunt vel declarata, licet inter publicas ordinationes non semper memorentur, vel etiam nunquam publicentur, non idem tamen suam prorsus amittunt vim aut auctoritatem, sicut enim recedendum non est à iure antiquo nisi quatenus in nouo praecipitur *l. praecipimus in fin. Cod. de Appell. & Gl. in c. Cupientes. §. Quod si. V. Perere. de Elect. in 6.* vel à lege noua expressè corrigitur sic & in Statutis Religionum, antiquiora seruanda sunt, nisi quantum ex parte vel toto per posteriora corriguntur aut immutantur. Portel. *in dub.*

XLVIII. *Reg. V. Lex. in fine.* Accedit quod ubi verba statuti noui sunt dubia, recipiant interpretationem potius à statutis antiquis & à consuetudine antiqua in eadem materia, quam ab ipso iure communi. P. Sigism. de Elect. *d. 112. n. 11.* Dixi ubi verba sunt dubia: ubi enim non sunt ambigua, sed clara, non est locu-

*Statuta
noua du-
bia à quo
recipiant
interpre-
tationem.*

locus interpretationi, vt habet Gl. in c. Cum
Electus. ibid. relata. Denique cum antedi-
cta seruanda sint vniuersim in quibuslibet
Ordinationibus tam Generalibus quàm
Prouincialibus, teneri absque dubio pos-
sunt ac debent in iis, quorum valor à Supe-
riorum voluntate ac dispositione depen-
det, cuius defectu quæuis gesta vel acta in-
valida & consequenter illicita sunt, vt in
casu administrationis Sacramenti Pœnitenti-
æ, cum Ordinationes Generales facultatē
audiendi Cōfessiones limitāt pro certo
loco vel tempore, quæsecūs factæ invali-
dæ sunt & illicitæ ob solam Iurisdictionis
carentiam, nullo alio præcepti vel prohibi-
tionis interuentu, cum è contra licerent &
valerent quomodocunque nobis Superio-
rum assensus & facultas seu viua voce, seu
per Ordinationes aut Decisiones minus so-
lennes innotescant. Exemplum huius sin-
gulare, præter alia sparsim recensita, habes
V. Absolutio quoad FF. n. 21. Quod Ordinis
nostri Scriptores constanter allegant. Anno
1613. declaratum circa facultatem nostros-
um Confessariorum, quamuis ab eotem-
pore nulla fiat amplius mentio in Or-
dinationibus aliis.